

BEKÄMPNINGSMEDEL

Praktisk fråga om liv och död

(Hufvudstadsbladet 5.6.2004)

Det tycks vara en hobby för icke-medicinska lekmän i rika länder att spekulera i hur malaria skall bekämpas i fattiga länder (U.B.Lindström 25.5.).

I väst för man överdrivna kampanjer för ett totalförbud mot DDT. Till nästan vilket mänskligt pris som helst (för andra). För u-länderna är DDT nämligen inte en mytisk symbol för ondskan utan en praktisk fråga om barn liv eller död.

Tills vidare är ämnet oersättligt för att skydda hemmen i u-länderna - effektivt, billigt och ovanligt ogiftigt för människan.

De extrema rörelsernas slogans går ännu längre och kräver en total förintelse av alla giftiga ämnen i världen ("Zero Toxics"). Utan sitt eget kemiska försvar skulle alla växter ändå dö.

"Ersättande" medel mot malaria har visat sig vara antingen ineffektiva, giftiga eller alltför dyra för den tredje världen. DDT sprutas på väggarna i hemmen och det åstadkommar ett långvarigt skydd. Myggorna som sprider sjukdomen landar på väggen efter att ha sugit blod och dör. Därför kan smittan inte spridas till nya offer.

Myggnät har givetvis hjälpt genom att skydda sovande människor i tropikerna. Människor kan ändå inte alltid vistas under näten ens om nätterna.

Skribenten har tidigare rekommenderat, att DDT skulle ersättas med "antibiotikat permetin" (HS 6.4.2002). Nå, permetrin är inte något antibiotika utan ett nervgift. Det har bland annat i skogsvården använts mot snytbaggen. Enligt Kemikalieinspektionen i Sverige är ämnet mycket giftigt för de flesta vattenorganismerna och borde förbjudas.

Efter ett nyligen fattat beslut kan ämnet inte längre användas inom växtskyddet i EU. (Naturligtvis reserverade just Sverige en mycket lång övergångsperiod för sig).

Skall våra misslyckanden spridas i u-länderna?

Under ekonomiska påtryckningar försökte Sydafrika följa vårt "bättre recept" (det ersättande ämnet). Resultatet blev en katastrof, för man förlorade kontrollen över malarian (vilket resulterade i människooffer), och man måste snabbt gå tillbaka till det fungerande systemet med DDT. Det dyra substitutet förlorade snabbt effekten, eftersom malariamyggorna snabbt utvecklade resistens mot ämnet.

Tvärtemot vad skribenten hävdar, verkar DDT ännu väl mot myggorna (när ämnet inte mera används i lantbruket). Och enligt malarialäkarna och WHO kan det bra användas i hemmen för detta ändamål utan att skada människan eller naturen (Ympäristö 3/2004).

En relativt förmögen stat klarade sig inte med "världsförbättrarnas" nya recept. Varför i all världen skulle de fattigare länderna börja äventyra sina medborgares liv? Malaria dödar i synnerhet små

barn. Kunde hjälpporganisationerna kanske bekymra sig också om barnens och inte bara myggornas välbefinnande?

JUSSI TAMMISOLA

biolog

Helsingfors